

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi työturvallisuuslain sekä työsuojelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeluasioissa annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Suomen lainsäädäntöä siten, että se vastaa Kansainvälisen työjärjestön hyväksymän rakentamisen työturvallisuutta ja terveyttä koskevan yleissopimuksen määräyksiä. Sopimuksen ratifioiminen edellyttää muutoksia työturvallisuuslakiin ja sen nojalla annettuun valtioneuvoston päätökseen rakennustyön järjestysohjeista sekä työsuojelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeluasioissa annettuun lakiin.

Ehdotuksen mukaan yhteisellä rakennustyömaalla korvausta vastaan työskentelevä itsenäinen työnsuorittaja tulisi eräiden turvallisuuden kannalta keskeisten tekijöiden osalta työturvallisuuslain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten piiriin. Hänen tulisi muutenkin huolehtia siitä, ettei hänen työstään aiheudu vaaraa työn vaikutuspiirissä oleville muille henkilöille. Rakennustyössä työnantajan lisäksi rakennuttaja tai muu, joka ohjaa tai valvoo rakennushanketta, olisi turvallisten työskentelelyedellytysten varmistamiseksi velvollinen huolehtimaan työmaan yleisjohdon ja osapuolten välisen yhteistoiminnan järjestämisestä, osapuolten työtehtävien yhteensovituksista sekä työmaa-alueen yleisestä siisteydestä ja järjestyksestä. Ehdotuksen mukaan rakentamisessa olisi huolehdittava lisäksi siitä, ettei työstä aiheudu vaaraa työmaalla työskenteleville eikä

muillekaan työn vaikutuspiirissä oleville henkilöille. Myös työnantajayhteisön ulkopuolisen itsenäisen suunnittelijan huolehtimisvelvollisuutta tarkennettaisiin siten, että hänen tulee suunnitelmassaan ottaa huomioon myös suunnitelman toteuttamiseen liittyvien työvaiheiden työsuojelunäkökohdat. Lisäksi ehdotukset sisältävät lähinnä teknisluontoisia lisäyksiä ja täsmennyksiä työturvallisuuslain säännöksiin työneuvoston oikeudesta ratkaista lain soveltamiskysymyksiä, itsenäisen työnsuorittajan kytkeämisestä perinteiseen työnantajan ja työntekijän väliseen yhteistoimintaan, paineenalaisesta työstä sekä rangaistussäännöksen ulottamisesta koskemaan itsenäistä työnsuorittajaa ja rakennuttajaa tai vastaavaa.

Työsuojelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeluasioista annetun lain säännöksiä ehdotetaan muutettaviksi ehdotettua työturvallisuuslain laajentamista koskevin osin. Tarkastusviranomaisen oikeutta tietojen saantiin ja pakkokeinomenettelyyn ehdotetaan työturvallisuuslain muutosta vastaavasti laajennettavaksi. Velvollisuus yhteisen työpaikan alkamisilmoituksen tekemiseen ulotettaisiin myös rakennuttajaan tai häneen verrattavaan työn teettäjään.

Muutokset ovat tarkoitettut tulemaan voimaan noin puolen vuoden kuluttua sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu		Sivu
YLEISPERUSTELUT	3	2. Voimaantulo	9
1. Esityksen tavoitteet	3	LAKITEKSTIT	10
2. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu	3	1. Laki työturvallisuuslain muuttamisesta	10
2.1. Lainsäädäntö	3	2. Laki työsuojelun valvonnasta ja muutoksen-	
2.2. Asian valmistelu	4	hausta työsuojeluasioissa annetun lain muuttami-	
3. Esityksen organisatoriset ja taloudelliset vaikutukset	5	sesta	12
4. Esityksen muita vaikutuksia	5	LIITE	13
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	6	Rinnakkaistekstit	13
1. Lakiehdotusten perustelut	6	1. Laki työturvallisuuslain muuttamisesta	13
1.1. Työturvallisuuslaki	6	2. Laki työsuojelun valvonnasta ja muutoksen-	
1.2. Laki työsuojelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeluasioissa	8	hausta työsuojeluasioissa annetun lain muuttamisesta	15

YLEISPERUSTELUT

1. Esityksen tavoitteet

Esityksen tavoitteena on huolehtia siitä, että Suomen työturvallisuuslainsäädäntö vastaa Kansainvälisen työjärjestön (ILO) hyväksymän rakentamisen työturvallisuutta ja terveyttä koskevan yleissopimuksen n:o 167 määräyksiä siten, että sopimus voidaan Suomessa ratifioida.

Yhteiskunnan kannalta on myös tarkoituksenmukaista, että työlainsäädännön suoja ulottuu mahdollisimman laajasti kaikkiin työnsuorittajiin samoin kuin se, että kaikki työolosuhteisiin ja niiden muutoksiin vaikuttavat tahot ovat tarpeellisessa laajuudessa työlainsäädännön velvoitteiden piirissä. Erityisesti rakennus- alalla on perinteinen työnantajan toimintavelvollisuus sekä työnantajan ja työntekijäin välinen yhteistoimintavelvollisuus koettu sellaiseen riittämättömäksi. Rakennustyömaalla saattaa olla jopa kymmenien työnantajien työntekijöiden lisäksi ulkopuolista vuokratyövoimaa ja alihankinta- tai alaurakkatyötä tekemässä lukuisia itsenäisiä työnsuorittajia. Kehitys näyttää olevan sen suuntaista, että yhä useammat erityistä ammattitaitoa edellyttävät tai erityisen vaaralliset työvaiheet, esimerkiksi asbestinpurkutyöt, jätetään alaurakkana tehtäväksi.

Työturvallisuuslain (299/58) 1 päivänä syyskuuta 1988 voimaan tulleella muutoksella (27/87) uudistettiin lainsäädäntöä ennakoivan työsuojelun kehittämiseksi ja työelämän osapuolten oikeusturvan ja vaikutusmahdollisuuksien parantamiseksi. Tämän esityksen tavoitteena on ulottaa työturvallisuuslain velvoittavuutta ja osittain myös suojaa mainitun kokonaisuudistuksen osoittamien suuntaviivojen mukaisesti rakennustyömaalla korvausta vastaan työskentelevään itsenäiseen työnsuorittajaan. Esityksen tavoitteena on myös, että rakennuttaja tai muu, joka ohjaa tai valvoo kahden tai useamman työnantajan toimintaa yhteisellä rakennustyömaalla, kuten työn tilaaja, olisi velvollinen turvallisten työskentelyedellytysten varmistamiseksi huolehtimaan työmaan yleisistä, eri osapuolten yhteisistä velvoitteista.

Perinteisen rakentamismuodon osittaminen edellä kuvatulla tavalla on johtanut siihen, että varsinaista pääurakoitsijaa ei ole aina osoitettavissa. Tämän vuoksi edellä mainittujen velvoitteiden toteutumisen kannalta rakennutta-

jalla tai vastaavalla on usein parhaat ja käytännössä usein ainoana mahdollisuudet huolehtia niistä. Näitä velvollisuuksia ovat ennen muuta työmaan yleisjohdon ja osapuolten välisen yhteistoiminnan järjestäminen, osapuolten työtehtävien yhteensovittaminen sekä työmaa-alueen yleiseen siisteyteen ja järjestykseen liittyvät toimenpiteet. Esityksen tavoitteena on saada kaikki työn olosuhteisiin vaikuttavat osapuolet mahdollisimman laajasti rakennustyön turvallisen toteuttamisen kannalta tarpeellisen yhteistoiminnan piiriin. Myös ulkopuolinen suunnittelija olisi tarpeellisessa laajuudessa velvollinen ottamaan huomioon laatimansa suunnitelman toteuttamisvaiheen työsuojelunäkökohdat rakentamisessa.

Esityksen olennaisen sisällön muodostaa työturvallisuuslain ulottaminen yhteisellä rakennustyömaalla toimivaan itsenäiseen työnsuorittajaan. Edellä mainittu Kansainvälisen työjärjestöjen sopimus ei aseta ehdottomia sisällöllisiä vaatimuksia tältä osin. Yleissopimuksen mukaan itsenäisen työnsuorittajan velvoitteiden sisältö ja laajuus voidaan määrätä kansallisella lailla. Esityksessä on tavoitteena kuitenkin pidetty sitä, että lainsäädäntö mahdollisimman pitkälle vastaa tältäkin osin sopimuksen asettamia yleisiä tavoitteita ja tarkoitusta. Esityksessä on mahdollisuuksien mukaan otettu huomioon myös samaa asiaa koskevan Kansainvälisen työjärjestön suosituksen n:o 175 tavoitteet.

2. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu

2.1. Lainsäädäntö

Kansainvälisen työjärjestön yleissopimuksella n:o 167 on korvattu vuodelta 1937 oleva yleissopimus (n:o 62), joka koskee työturvallisuusmääräyksiä rakennusteollisuudessa. Suomi on ratifioinut tämän yleissopimuksen vuonna 1947. Suositus n:o 175 korvaa vuodelta 1937 olevat kaksi suositusta, jotka koskevat turvallisuusmääräyksiä rakennusteollisuudessa ja yhteistoimintaa tapaturmien ehkäisemiseksi rakennusteollisuudessa (n:ot 53 ja 55).

Suomessa työturvallisuutta koskeva peruslaki on työturvallisuuslaki, jota on 1 päivänä syyskuuta 1988 voimaan tulleilla muutoksilla

keskeisiltä osin uudistettu. Työsuojelun valvontaa ja työsuojelun yhteistoimintaa koskee laki työsuojelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeluasioissa (131/73). Lakia on uudistettu edellä mainitun työturvallisuuslakiuudistuksen kanssa voimaan tulleella lailla (29/87). Rakennusalan työturvallisuutta koskeva erityisnormisto perustuu keskeisiltä osiltaan vuodelta 1969 olevaan valtioneuvoston päätökseen, joka sisältää rakennustyössä noudatettavat järjestysohjeet (274/69). Sitä on myöhemmin olennaisesti täydennetty betoni- ja elementtitöiden osalta. Edellä mainitut säädökset sekä eräät muut myös rakennusalaan liittyvät työturvallisuuslain soveltamista koskevat valtioneuvoston päätökset merkitsevät, että Suomen kansallinen lainsäädäntö ja käytäntö suurelta osin vastaavat yleissopimuksen ja suosituksenkin vaatimuksia.

Suomen lainsäädäntö asettaa lähtökohtaisesti velvoitteita vain työnantajalle. Työturvallisuuslain säännökset koskevat vain rajoitetusti itsenäistä työtä tekeviä henkilöitä. Silloin kun vähintään kaksi itsenäistä työnsuorittajaa tekee työtä yrityksessä yhteiseen lukuun ilman työntekijöitä, heihin sovelletaan, mitä työturvallisuuslaissa säädetään työnantajasta. Suunnittelijoita, vaarallisen koneen, laitteen, välineen tai aineen luovuttajia ja eräitä muita koskevat säännökset ovat koskeneet myös itsenäistä työnsuorittajaa silloin, kun hän on ollut siinä tarkoitettussa asemassa. Kansainvälisen työjärjestön yleissopimus n:o 167 asettaa kuitenkin sekä itsenäisille työnsuorittajille että rakennustyömaan pää- ja muille urakoitsijoille sekä rakennuttajille työsuojelun toteuttamisvaatimuksia ja yhteistoimintaan liittyviä velvoitteita, joita Suomen lainsäädäntö ei kaikilta osin täytä. Rakennustöiden järjestysohjeet, jotka nojautuvat keskeisiltä osiltaan vuoden 1937 yleissopimukseen, ovat eräiltä osin myös puutteellisia ja sisältävät yksityiskohtia, jotka eivät täysin ole sopusoinnussa yleissopimuksen määräysten kanssa.

2.2. Asian valmistelu

Edellä mainitut yleissopimus ja suositus hyväksyttiin vuonna 1988 pidetyssä 75. Kansainvälisen työkonferenssin kokouksessa. Suomea edustivat työkonferenssin komiteassa työsuojeluhallituksen, Suomen Rakennusteollisuusliiton ja Rakennustyöläisten Liiton edustajat.

Sopimus tulee voimaan 12 kuukauden kuluessa siitä päivästä, jona työjärjestön pääjohtaja on rekisteröinyt kahden jäsenvaltion ratifiointit. Kesäkuun 1 päivään 1990 mennessä sopimuksen olivat ratifioineet Unkari ja Tšekkoslovakia. Lisäksi kesäkuun 1 päivään 1992 mennessä ovat sopimuksen ratifioineet Norja, Ruotsi, Guatemala, Meksiko ja Irak.

Sosiaali- ja terveysministeriö, jonka toimialaan asian jatkovalmistelu Suomessa tuolloin kuului, pyysi 12 päivänä syyskuuta 1988 kirjeellään asianomaisilta työmarkkinajärjestöiltä ja viranomaisilta lausunnon sopimuksen ratifioimisedellytyksistä. Sopimuksen ratifioimista pidettiin yleisesti tarpeellisena. Toisaalta todettiin, ettei ratifioiminen ole ilman lainsäädäntömuutoksia mahdollista.

Edellä esitetyt johdosta työministeriö asetti 16 päivänä elokuuta 1989 toimikunnan (rakennusturvatoimikunta), jonka tehtävänä oli selvittää, miltä osin Suomen kansallinen lainsäädäntö ei vastaa Kansainvälisen työjärjestön hyväksymää rakentamisen työturvallisuutta ja terveyttä koskevan yleissopimuksen n:o 167 määräyksiä, sekä valmistella sopimuksen ratifiointin kannalta tarpeelliset säädösmuutosehdotukset. Työministeriö kehotti 15 päivänä helmikuuta 1990 päivätyllä kirjeellään toimikuntaa ottamaan huomioon asbestikomitean mietinnössä (komiteamietintö 1989:66) esitetyt näkökohdat. Erityisesti tuli kiinnittää huomiota ehdotukseen, jonka mukaan omaa työtään tekevät tulisi saattaa asbestityöstä annettujen työsuojelumääräysten piiriin. Toimikunnassa olivat edustettuna työsuojeluhallitus, Suomen Rakennusteollisuusliitto, Rakennusteknisten Ammattiliitto ja Rakennustyöläisten Liitto (nykyisin Rakennusliitto). Nyt eduskunnalle annettu esitys perustuu lähes täysin tämän toimikunnan yksimielisiin ehdotuksiin (komiteamietintö 1990:35). Lisäksi toimikunta on valmistellut ratifiointin kannalta tarpeelliset muutokset ja lisäykset valtioneuvoston päätökseen, joka sisältää rakennustyössä noudatettavat järjestysohjeet. Työministeriö on neuvotellut ehdotuksesta työmarkkinajärjestöjen kanssa.

Vuonna 1988 pidetyn 75. Kansainvälisen työkonferenssin hyväksymien yleissopimusten ja suositusten johdosta annetussa hallituksen esityksessä (HE 239/1989 vp) on todettu muun muassa, ettei yleissopimusta n:o 167 tässä vaiheessa hyväksyttäisi ja että suositus n:o 175 otetaan huomioon tulevassa lainsäädännössä.

sikäli kuin se on tarkoituksenmukaista ja mahdollista.

Työturvallisuuslain ja työsuojelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeluasioissa annetun lain säännöksiä ehdotetaan muutettavaksi hallituksen esityksessä (n:o 113/92) siten kuin Euroopan talousalueesta (ETA) tehty sopimus edellyttää.

3. Esityksen organisatoriset ja taloudelliset vaikutukset

Hallituksen esityksen toteuttaminen ei edellytä lisähenkilökunnan palkkaamista eikä sillä ole organisatorisia vaikutuksia viranomaistointintaan. Lain muutoksista johtuva koulutus, neuvonta ja ohjaus on hoidettavissa olemassa olevien henkilöstövoimavarojen ja koulutusorganisaatioiden avulla kiinteässä yhteistyössä asianomaisten työmarkkinajärjestöjen kanssa.

Esityksen vaikutukset yksityisille työnantajille sekä valtioon ja kuntiin työnantajina ovat vaikeasti arvioitavissa. Uuden säännöksen mukaan rakentamisessa tulee huolehtia siitä, ettei työstä aiheudu vaaraa rakennustyömaalla työskenteleville eikä muillekaan työn vaikutuspiirissä oleville henkilöille. Lisäksi rakennustyömaalla toimiviin itsenäisiin työnsuorittajiin kohdistuvat määräykset ovat uusia. Säännösten ulottaminen rakennuttajaan tai muuhun rakennushanketta ohjaavaan tai valvovaan tahoon aiheuttaa jonkin verran lisäkustannuksia rakennuttajatoiminnalle ja yritystaloudelle. Näiden toteuttamisvelvollisuuteen kuuluvat toimenpiteet ovat kuitenkin melko suppeita ja ne otetaan jo tällä hetkellä järkevästi toteutettavassa rakennushankkeessa huomioon. Edellä olevien säädösten kustannusvaikutukset eivät ole kovin suuret. Ehdotettu velvoitettujen piirin laajentaminen aiheuttaa siis kustannusten jakautumisessa muutoksia, mikä puolestaan saattaa osaltaan vaikuttaa työnantajan kustannuksia vähentävästi. Pitkällä tähtäyksellä työsuojeluinvestoinneista on työnantajayrityksille ja yhteiskunnalle taloudellista hyötyä.

4. Esityksen muita vaikutuksia

Ehdotetut muutokset vaikuttavat myös työturvallisuuslakiin perustuviin säännöksiin ja määräyksiin samoin kuin muuhunkin työlainsäädäntöön. Samanaikaisesti esityksen kanssa

on valmisteltu muutos valtioneuvoston päätöksen, joka sisältää rakennustyössä noudatettavat järjestysohjeet. Ehdotusten vaikutus lainsäädännön ulkopuolella kohdistunee lähinnä rakennusurakan yleisiin sopimusehtoihin (YSE 1983, RT 16—10193).

Esityksessä ehdotetaan yhteisellä rakennustyömaalla toimivalle itsenäiselle työnsuorittajalle velvollisuutta noudattaa työturvallisuuslain nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä työntekijän pätevydestä, työssä käytettävistä koneista, laitteista ja välineistä, työmenetelmistä sekä vaarallisten aineiden käsittelystä ja säilyttämisestä. Työturvallisuuslain nojalla on annettu yli 30 valtioneuvoston päätöstä. Tämän esityksen kannalta tärkeimpiä ovat valtioneuvoston päätös, joka sisältää rakennustyössä noudatettavat järjestysohjeet sekä valtioneuvoston päätökset räjäytys- ja louhintatyön järjestysohjeista (410/86), puunkorjuutyön järjestysohjeista (289/86), kaivukoneista ja kaivureista (573/79), ajoneuvonostureista ja niiden tarkastuksesta (616/81) sekä asbestityöstä (886/87).

Se seikka, mitkä valtioneuvoston päätöksen tai muun alemmanasteisen päätöksen määräykset tulevat yhteisellä rakennustyömaalla toimivan itsenäisen työnsuorittajan työhön sovellettaviksi, on työturvallisuuslakiin ehdotetun lisäyksen (43 a §:n 3 momentti) sanamuodon perusteella selvää. Se, ettei eri valtioneuvoston päätöksistä tai muista määräyksistä sinänsä ilmene, että sitä sovelletaan myös itsenäisen työnsuorittajan työhön työturvallisuuslain edellyttämällä tavalla, saattaa aiheuttaa käytännössä jonkin verran epätietoisuutta. Se on kuitenkin lähinnä ylimenokauden ongelma ja voidaan riittävästi hoitaa asianmukaisella tiedotuksella ja koulutuksella.

Ehdotetulla työturvallisuuslain soveltamisalueen laajentamisella itsenäisen työnsuorittajan työhön saattaa olla vaikutusta myös nuorten työntekijäin suojelusta annetun asetuksen (508/86) soveltamisalueeseen. Asetusta sovelletaan nimittäin alle 18-vuotiaan henkilön tekemään työhön, johon sovelletaan työturvallisuuslakia. Nuorten työntekijäin suojelusta annetun asetuksen soveltamisalueen tämänkaltaisella laajennuksella ei kuitenkaan ole käytännössä kovin suurta merkitystä, koska ehdotetun työturvallisuuslain 6 §:n 4 momentissa tarkoitettuna itsenäisenä työnsuorittajana harvoin käytännössä tulee kyseeseen alle 18-vuotias henkilö. Nuorten työntekijäin suojelusta

annetun lain (669/67) ja asetuksen säännöksiin uudistamista on valmistellut nuorten työsuojelun kehittämistoimikunta (komiteanmietintö 1992:10).

Työturvallisuuslakiin ja rakennustyön järjestysohjeisiin ehdotetut lisäykset rakennuttajan tai vastaavan velvollisuuksista vaikuttanevat myös rakennusurakan sopimusehtoihin. Rakentamisessa noudatetaan yleisesti edellä mai-

nittuja rakennusurakan yleisiä sopimusehtoja. Ehdotetuilla lain ja järjestysohjeiden muutoksilla ja täydennyksillä voi olla vaikutusta mallisopimuksen urakoitsijan asemaa ja suoritusvelvollisuutta samoin kuin rakennuttajan asemaa ja myötävaikutusvelvollisuutta koskeviin kohtiin. Muutkin mallisopimuksen kohdat on lainsäädännön uudistuessa ilmeisesti tarkistettava.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Työturvallisuuslaki

6 §. Työturvallisuuslain 6 §:ssä luetellaan ne henkilöt, jotka ovat velvollisia noudattamaan työturvallisuuslakia, vaikka eivät olekaan työnantajia tai muuten velvollisia huolehtimaan työsuorituksen aikaisesta työturvallisuudesta. Velvollisuuden sisältö säännellään jäljempänä työturvallisuuslaissa.

Rakentamisessa suunnittelijan velvollisuudesta säädetään 43 a §:ssä. Siksi ehdotetaan 6 §:n 2 momenttiin otettavaksi asianomainen lisäys.

Ennakoivan työsuojelun kannalta on tärkeää, että työturvallisuuslaki asettaa velvoitteita kaikille niille, joiden toimenpiteet ja menettely vaikuttavat työpaikan työsuojeluolosuhteisiin.

Ehdotettu säännös lain 6 §:n uudeksi 3 momentiksi perustuu yleissopimuksen 8 artiklan 1 kohtaan ja suosituksen 5 kohtaan. Velvoitteiden piiriä ehdotetaan tämän vuoksi laajennettavaksi rakennuttajalla, työn tilaajalla tai muulla työn teettäjällä, joka ohjaa tai valvoo kahden tai useamman työnantajan toimintaa yhteisellä rakennustyömaalla. Näiden henkilöiden velvollisuudet säänneltäisiin uudessa 43 a §:n 2 ja 4 momentissa. Kun kyse on rakennustyöstä, toimenpiteiden tarkempi sisältö määriteltäisiin rakennustyön järjestysohjeissa. Yleissopimus ja suositus edellyttävät määrättyjen toimenpiteiden toteuttamista yhteisellä työmaalla muiltakin kuin työnantajalta. Erityisen tärkeää tämä on tilanteissa, joissa kukaan yhteisellä rakennustyömaalla toimivista työnantajista ei ole pääurakoitsijan asemassa.

Yhteisellä rakennustyömaalla tarkoitetaan tässä työpaikkaa, jolla työskentelee itsenäisen työnsuorittajan lisäksi ainakin toinen itsenäinen työnsuorittaja tai vähintään yksi jonkin työnantajan palveluksessa oleva työntekijä.

Yleissopimuksen 1 artiklan 3 kohdan mukaan sitä sovelletaan myös sellaisiin itsenäisiin työnsuorittajiin, jotka kansallisissa säädöksissä ehkä määritellään. Sopimuksen 7 artiklan mukaan säädösten tulee edellyttää, että itsenäisellä työnsuorittajalla on velvollisuus noudattaa määrättyjä turvallisuus- ja terveystoimenpiteitä työpaikalla. Suosituksen 4 kohdan mukaan itsenäisellä työnsuorittajalla on yleinen velvollisuus osaltaan huolehtia työpaikan turvallisuudesta ja terveellisyydestä. Itsenäisen työnsuorittajan määrittely ja velvoitteiden tarkka sisältö on sopimuksessa ja suosituksessa jätetty kansallisella lainsäädännöllä ratkaistavaksi.

Työturvallisuuslain 6 §:n uuteen 4 momenttiin otettaisiin yhteisellä rakennustyömaalla toimivan itsenäisen työnsuorittajan työturvallisuusvelvoitteita koskeva säännös. Itsenäisellä työnsuorittajalla tarkoitettaisiin urakka-, alihankinta- tai muun sellaisen työsuoritusta tarkoittavan sopimuksen, ei kuitenkaan työsopimuksen, perusteella yhteisellä rakennustyömaalla työtä tekevää henkilöä, jolla ei ainkaan tällä työpaikalla ole palveluksessaan työntekijöitä. Tällaisia rakennusalaalla esiintyviä työsuorituksia olisivat tyypillisesti esimerkiksi yrittäjän itsensä suorittamat sisäkattotyöt, eristystyöt, kaivutyöt, purkutyöt, nostopalvelut ja maalaustyöt. Itsenäisen työnsuorittajan käsitettä ja velvollisuuksia rajattaessa on otettu huomioon rakennustyön tyypilliset tilanteet. Velvoitteiden sisältö on säännelty työturvallisuuslain 43 a §:n 3—5 momentissa.

Säännös kattaisi rakennustyömaan työnsuorittajista myös muun muassa lain 6 §:n 1 momentin 2 kohdassa ja 40 §:n 3 momentissa tarkoitetut itsenäiset kone- ja laiteasentajat. Uudessa 6 §:n 4 momentissa on kuitenkin kyse lähinnä työskentelyvaiheen turvallisuudesta, kun taas 40 §:n 3 momentissa säädetään lopputuotteen, esim. työpaikalle asennetun laitteen turvallisuudesta. Jos kyseessä on kone- tai laiteasennusta harjoittava itsenäinen työnsuorittaja, hän kuuluisi molempien säännösten soveltamispiiriin. Ehdotettu itsenäistä työnsuorittajaa koskeva lisäys ei koske työtä, jota työnantajan asemassa oleva työhön henkilökohtaisesti osallistuen suorittaa. On katsottava, että se kuuluu jo nykyisellään työturvallisuuslain soveltamisalan piiriin ainakin silloin, kun työstä saatua aiheutua vaaraa muille henkilöille.

7 §. Työturvallisuuslain soveltamisalakysymysten ratkaiseminen kuuluu työneuvostolle. Työturvallisuuslain soveltamisaluetta on edellä mainitussa 6 §:ssä ehdotettu laajennettavaksi. Työneuvosto ratkaisisi näin laajennetun työturvallisuuslain soveltamisalan. Lain sanamuotoa muutetaan nykyistä työsuojeluhallintolainsäädäntöä vastaavaksi.

18 §. Työntekijä voi työssään altistua paitsi ilman- myös muun ulkoisen paineen vaihteluille. Kun rakennustyön järjestysohjeita on tarkoitus laajentaa vastaavalla tavalla, on tarkoituksenmukaista, että työturvallisuuslain asianomaista säännöstä laajennetaan poistamalla siitä viittaus pelkästään ilmanpaineen alaiseen työhön. Paineella tarkoitetaan tässä yhteydessä ulkoista fysikaalista painetta.

43 a §. Rakentamisen määrittelyä on tulkittava laajasti. Lähtökohtaisesti rakentamisella tarkoitetaan työsuojelun valvontakäytännössä vakiintunutta rakennustyön määrittelyä. Yksityiskohtaisesti rakentamista määritellään valtioneuvoston päätöksessä, joka sisältää rakennustyön järjestysohjeet sekä Kansainvälisen työjärjestön hyväksymässä rakentamisen työturvallisuutta ja terveyttä koskevassa yleissopimuksessa.

Yleissopimuksen 9 artiklan mukaan rakennushanketta suunnittelevien henkilöiden tulee ottaa huomioon myös rakennustyöntekijöiden turvallisuus ja terveys kansallisten säädösten ja käytännön mukaisesti. Esimerkiksi materiaalivalinnoilla, vaarattomien aineiden käytöllä ja ergonomisesti oikeilla työmenetelmillä on olennainen merkitys työntekijän terveyden ja turvallisuuden kannalta.

Nykyinen 40 b § velvoittaa työnantajayrityksen ulkopuolista asiantuntijaa tai konsulttia. Suunnittelijan velvollisuudet kohdistuvat pykälän mukaan lähinnä siihen, että suunniteltu lopputuote vastaa työsuojelua koskevia säännöksiä.

Esimerkiksi rakennustyössä lopputuotteen, vaikkapa elementtirakenteisen seinän, aikaansaaminen saattaa edellyttää myös sellaisten asennustyövaiheen turvallisuuteen vaikuttavien seikkojen huomioon ottamista, joita sinänsä ei tarvittaisi itse tuotteen, esimerkkitapauksessa seinän, suunnittelussa. Kun elementtisuunnittelija toisaalta ei välttämättä samalla toimi asennussuunnitelman eli 40 b §:ssä tarkoitettua työmenetelmää koskevan suunnitelman laatijana, ehdotetaan lakiin uusi 43 a §:n 1 momentti, joka koskee suunnitelmaa toteuttavien työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden huomioon ottamista.

Sopimuksen 8 artiklan 1 a kohdan mukaan pääurakoitsijan tai muun henkilön tai elimen, joka varsinaisesti valvoo tai on ensisijaisesti vastuussa rakennustyömaan kokonaistoiminnoista, tulee vastata määrättyjen turvallisuutta ja terveyttä koskevien toimenpiteiden yhteensovittamisesta ja, mikäli kansalliset lait ja muut säädökset sen sallivat, tällaisten toimenpiteiden toteuttamisesta. Suosituksen 5 kohdan mukaan rakennustyömaalla samanaikaisesti toimivilla työnantajilla tulisi olla velvollisuus toimia yhteistyössä toistensa kanssa samoin kuin muiden henkilöiden kanssa, jotka osallistuvat kyseiseen rakennustyöhön, kuten rakennuttajan tai hänen edustajansa kanssa. Suosituksen kohdan 5 alakohdan 2 mukaan turvallisuus- ja terveys-toimenpiteiden koordinoinnista rakennustyömaalla tulisi viime kädessä vastata pääurakoitsijan tai muun henkilön, joka on ensisijaisesti vastuussa työn suorittamisesta.

Ehdotetussa 6 §:n 3 momentissa on mainittu tahot, jotka olematta työnantajia ovat velvolliset huolehtimaan pääurakoitsijan asemassa olevalle työnantajalle muuten kuuluvista tehtävistä. Uudessa 43 a §:n 2 momentissa säädettäisiin velvoitteiden asiallisesta sisällöstä. Näitä velvoitteita, samoin kuin pääurakoitsijan asemassa olevan työnantajan velvoitteita, tarkennettaisiin rakennustyön järjestysohjeiden asianomaisissa kohdissa.

Ehdotettu uusi 43 a §:n 2 momentti ei muuta kunkin työnantajan velvollisuutta huolehtia omien työntekijöidensä työturvallisuudesta.

6 §:n 4 momentissa tarkoitettua itsenäisen

työnsuorittajan velvoitteista säädetään työturvallisuuslain uudessa 43 a §:n 3 momentissa, minkä mukaan itsenäinen työnsuorittaja olisi velvollinen noudattamaan työturvallisuuslain ja sen nojalla annettuja määräyksiä työntekijän pätevydestä, työssä käytettävistä koneista, laitteista ja välineistä, työmenetelmistä sekä vaarallisten aineiden käsittelystä ja säilyttämisestä.

Yleissopimuksen 13 artiklan 3 kohdan mukaan ”kaikkiin asianmukaisiin varotoimenpiteisiin on ryhdyttävä rakennustyömaalla tai sen läheisyydessä olevien henkilöiden suojelemiseksi kaikilta tällaisen työmaan mahdollisesti aiheuttamilta vaaroilta”. Ehdotuksen mukaan työturvallisuuslain 43 a §:n 4 momenttiin otettaisiin työn vaikutuspiiriin turvallisuutta koskeva uusi säännös. Rakentamisessa tulisi huolehtia siitä, ettei työstä aiheudu vaaraa työmaalla työskenteleville eikä muillekaan työn vaikutuspiirissä oleville henkilöille. Työn vaikutuspiirillä tarkoitettaisiin tässä työn tekemisestä johtuvaa vaaratekijöiden vaikutusalueita. Rakentamisessa olisi ryhdyttävä varotoimenpiteisiin myös rakennustyömaan läheisyydessä olevien henkilöiden suojelemiseksi kaikilta tällaisen työmaan mahdollisesti aiheuttamilta vaaroilta.

Säännöksen soveltaminen ei rajoittuisi pelkästään työn suoritusajankohtaan, vaan velvoittaisi huolehtimaan myös siitä, ettei työstä aiheudu vaaraa sen vaikutuspiiriin myöhemmin tuleville henkilöille. Esimerkiksi asbestipurkutöiden jäljet tulee siivota siten, ettei seuraavan työvaiheen tekijöille tai muille purkutöiden vaikutuspiirissä oleville aiheudu niistä vaaraa seuraavassakaan työvaiheessa.

Työnantajan ja työntekijöiden perinteisestä keskinäisestä yhteistoiminnasta säädetään työturvallisuuslain 9 §:n 4 momentissa. Yleissopimuksen 8 artiklan 2 kohdan mukaan myös itsenäiset työnsuorittajat ovat velvollisia toimimaan yhteistyössä määrättyjen turvallisuus- ja terveystoimenpiteiden soveltamisessa. Sen vuoksi ehdotetaan asiasta otettavaksi nimenomainen säännös (43 a §:n 5 momentti) rakentamista koskevana. Sen mukaan työnantajan ja itsenäisen työnsuorittajan on ryhdyttävä asianmukaisiin toimenpiteisiin, jotta työmaalla työskentelevät saavat rakennustyömaan koko ja olosuhteet huomioon ottaen tarvittavan tiedon työmaalla työskentelevien turvallisuutta ja terveyttä uhkaavista vaaroista ja niiltä suojamaan tai ehkäisemään tarkoitettuista toimenpiteistä.

49 §. Sopimuksen 35 artiklan mukaan jäsenvaltion tulee muun muassa sopivin rangaistussäännöksiin huolehtia yleissopimuksen määräysten tehokkaasta voimaan saattamisesta. Tämän vuoksi on tarpeellista, että 49 §:n rangaistussäännös ulotetaan koskemaan myös yhteisellä rakennustyömaalla toimivaa itsenäistä työnsuorittajaa sekä rakennuttajaa ja muuta, joka ohjaa tai valvoo kahden tai useamman työnantajan toimintaa yhteisellä rakennustyömaalla.

1.2. Laki työsuojelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeluasioissa

4 §. Yleissopimuksen 35 artiklan a kohdan mukaan jokaisen jäsenvaltion tulee ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin yleissopimuksen määräysten toteuttamiseksi muun muassa hallinnollisin toimenpitein ja saman artiklan b kohdan mukaan järjestämällä tarkastuksia ja valvontaa.

Työsuojelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeluasioissa annettu laki sisältää säännökset muun muassa työsuojelua koskevien säännösten ja määräysten valvonnasta, muutoksenhausta työsuojeluviranomaisten päätöksiin ja työnantajan ja työntekijän välisestä yhteistoiminnasta.

Lain yhteistoimintamenettelyä koskevat säännökset eivät sovellu yhteisellä rakennustyömaalla toimivaan itsenäiseen työnsuorittajaan. Sen sijaan valvontamenettelyä ja muutoksenhakua koskevat säännökset voisivat tulla sovellettaviksi myös heidän työhönsä. Suurelta osin edellä mainittujen säännösten sanamuoto ottaa itsenäisen työnsuorittajan jo nykyisellään huomioon. Selvyyden vuoksi ehdotetaan 4 §:ään kuitenkin lisättäväksi nimenomainen säännös itsenäisen työnsuorittajan tietojenanto-velvollisuudesta ja tarkastuksen- sekä tutkimuksen toimittajan oikeudesta saada näitä tietoja. Samalla velvollisuus laajennettaisiin koskemaan myös työturvallisuuslain 6 §:n 3 momentissa tarkoitettuja tahoja.

16 §. Pakkokeinomenettelyn ja muutoksenhaun osalta lain nykyiset sanamuodot kattaisivat myös yhteisellä rakennustyömaalla toimivan itsenäisen työnsuorittajan muuten paitsi 16 §:ssä tarkoitettua kieltoimenettelyn osalta, joka säännöksen ehdottoman sanamuodon mukaan voidaan kohdistaa vain työnantajaan. On tarkoituksenmukaista, että itsenäisen työnsuo-

rittajan työstä aiheutuvaan hengen tai terveyden menettämisen vaaraan voidaan puuttua samassa laajuudessa kuin työntekijän työstä aiheutuvaan vaaraan. Sen vuoksi ehdotetaan 16 §:ään lisättäväksi tätä koskeva 3 momentti.

21 §. Suosituksen 10 kohdan mukaan kansallisten säädösten tulisi turvata, että toimivaltaiselle viranomaiselle ilmoitetaan määrätyn kokoisista, kestoisista tai luonteisista rakennustyömaista. Lain 21 § täyttää muodollisesti tämän edellytyksen. Toisaalta rakennustyömaiden valvontaa on vaikeuttanut muun muassa se, etteivät suurelta osin työmaat, joilla yksittäisten työnantajien palveluksessa oleva työntekijämäärä jää alle kymmenen henkilön, välttämättä tule työsuojeleviranomaisten tietoon.

Yleissopimuksen toteutumisen kannalta on tarkoituksenmukaista laajentaa ja täsmentää ilmoitusvelvollisuutta. Tämän vuoksi ehdotetaan lain 21 §:ään lisättäväksi uusi 3 momentti, jossa alkamisilmoituksen tekijän määrittelyn lisäksi velvoite ulotettaisiin koskemaan kaikkia sellaisia rakennustyömaita, joilla työskentelee itsenäiset työsuorittajat mukaan lukien yhteensä vähintään kymmenen henkilöä. Ehdotetulla lisäyksellä ei muutoin ole vaikutusta pykälän 1 momentissa säädettyyn ilmoitusmenettelyyn.

2. Voimaantulo

Ehdotetut muutokset ja lisäykset muuttavat nykyistä lainsäädäntöä ennen muuta yhteisellä rakennustyömaalla toimivan itsenäisen työsuorittajan kannalta ja rakennustyömaan vaikutuspiirissä olevien henkilöiden suojelemisen kannalta siten kuin yleisperusteluissa on esitetty. Myös rakennuttajan tai muun, joka ohjaa tai valvoo kahden tai useamman työnantajan toimintaa yhteisellä rakennustyömaalla, osalta kyse on lakisääteisesti uusista velvoitteista, joiden vaikutukset sopimusmenettelyyn ja sopimusten sisältöön jouduttaneen tarkistamaan. Lisäksi rakentamista koskevassa suunnitelmassa on tarpeellisessa laajuudessa otettava huomioon myös sitä toteuttavien työntekijöiden terveys ja turvallisuus. Huomioon ottaen näihin liittyvä koulutus, neuvonta ja ohjaus ehdotetaan, että säännökset tulisivat voimaan noin puolen vuoden kuluttua niiden hyväksymisestä ja vahvistamisesta. Rakennustyön järjestysohjeet muuttuisivat ja täydentyisivät useilla yksityiskohtaisilla määräyksillä. Kun lain muutokset ja rakennustyön järjestysohjeiden muutokset muodostavat kokonaisuuden, on tarkoituksenmukaista, että muutokset tulisivat samanlaisesti voimaan.

Edellä esityn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

työturvallisuuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 28 päivänä kesäkuuta 1958 annetun työturvallisuuslain (299/58) 6 §:n 2 momentti, 7 §:n 1 ja 2 momentti, 18 §:n edellä oleva väliotsikko, 18 §:n 2 momentti ja 49 §:n 1 momentti, niistä 6 §:n 2 momentti sellaisena kuin se on 16 päivänä tammikuuta 1987 annetussa laissa (27/87), sekä

lisätään 6 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna viimeksi mainitulla lailla ja 17 päivänä syyskuuta 1976 annetulla lailla (789/76), uusi 3 ja 4 momentti sekä lakiin uusi 43 a §:n edellä oleva väliotsikko ja uusi 43 a § seuraavasti:

6 §

Suunnittelijan velvollisuudesta noudattaa tätä lakia säädetään 40 b §:ssä ja lisäksi rakentamisen osalta 43 a §:ssä.

Rakennuttajan tai muun, joka ohjaa tai valvoo kahden tai useamman työnantajan toimintaa yhteisellä rakennustyömaalla, velvollisuudesta noudattaa tätä lakia säädetään 43 a §:n 2 ja 4 momentissa.

Yhteisellä rakennustyömaalla korvausta vastaan työskentelevän itsenäisen työnsuorittajan velvollisuudesta noudattaa tätä lakia säädetään 43 a §:n 3—5 momentissa.

7 §

Virallisen syyttäjän tai asianomaisen työsuojeluviranomaisen taikka työnantajien tai työntekijöiden keskusjärjestöjen pyynnöstä on työneuvoston ratkaistava, onko työtä pidettävä sellaisena, johon tätä lakia on sovellettava, niin myös kysymykset siitä, onko lain 4, 5 tai 6 §:ää sovellettava.

Työsuojeluviranomaisen on, milloin asianomainen sitä vaatii, saatettava 1 momentissa mainittu kysymys työneuvoston ratkaistavaksi, jollei asiaa muuten ole pidettävä ilmeisen selvänä.

Melu, pärinä ja paine

18 §

Samoin on tarpeellisiin suojelutoimenpiteisiin ryhdyttävä, kun työtä suoritetaan sellaisen paineen alaisena, josta työntekijän terveydelle saattaa aiheutua haittaa, tai kun työntekijä joutuu työskentelemään olosuhteissa, joissa paine saattaa huomattavasti vaihdella.

Rakentamista koskevia lisävelvoitteita

43 a §

Edellä 40 b §:ssä tarkoitettussa rakentamista koskevassa suunnitelmassa on tarpeellisessa laajuudessa otettava huomioon myös sitä toteuttavien työntekijöiden terveys ja turvallisuus.

Jos yhteisellä rakennustyömallalla toimivista työnantajista kukaan ei ole pääurakoitsijan asemassa, on rakennuttaja tai muu, joka ohjaa tai valvoo rakennushanketta, velvollinen huolehtimaan turvallisuuden ja terveyden kannalta tarpeellisesta yleisjohdosta ja osapuolten välisestä yhteistoiminnasta, toimintojen yhteensovittamisesta sekä työmaa-alueen yleisestä siisteydestä ja järjestyksestä.

Yhteisellä rakennustyömaalla korvausta vastaan työskentelevän itsenäisen työnsuorittajan tulee noudattaa tämän lain säännöksiä ja sen nojalla annettuja määräyksiä työntekijän pätevyydestä, työssä käytettävistä koneista, laitteista ja välineistä, työmenetelmistä sekä vaarallisten aineiden käsittelystä ja säilyttämisestä.

Rakentamisessa työnantajan sekä 6 §:n 2—4 momentissa tarkoitettujen on huolehdittava lisäksi siitä, ettei työstä aiheudu vaaraa työmaalla työskenteleville eikä muillekaan työn vaikutuspiirissä oleville henkilöille.

Rakentamisessa työnantajan, työntekijäin ja itsenäisen työnsuorittajan on yhteistoiminnassa pyrittävä ylläpitämään ja tehostamaan työturvallisuutta työpaikalla.

49 §

Työnantaja taikka 4—6 §:ssä tarkoitettu henkilö, joka rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä, on tuomittava *työturvallisuusrikkomuksesta* sakkoon tai, jos asianhaarat ovat raskauttavat, vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

2.

Laki**työsuojelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeluasioissa annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan työsuojelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeluasioissa 16 päivänä helmikuuta 1973 annetun lain (131/73) 4 §:n 1 momentin 6 kohta, sellaisena kuin se on 16 päivänä tammikuuta 1987 annetussa laissa (29/87), sekä

lisätään 16 §:ään uusi 3 momentti ja 21 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

4 §

Tarkastuksen tai tutkimuksen toimittajalla on oikeus:

6) saada asettamassaan kohtuullisessa määräjässä valvontaa varten tarpeellisia tietoja työnantajalta, työturvallisuuslain 6 §:n 4 momentissa tarkoitettulta itsenäiseltä työnsuorittajalta ja saman lain 6 §:n 1 ja 3 momentissa tarkoitetuilta henkilöiltä sekä suullisesti että kirjallisesti.

16 §

Tässä pykälässä tarkoitettu kielto voidaan kohdistaa myös työturvallisuuslain 6 §:n 4 momentissa tarkoitettuun itsenäiseen työnsuorittajaan.

21 §

Yhteisellä rakennustyömaalla tehtävästä työstä alkamisilmoituksen tekee pääurakoitsija tai, mikäli sellaista ei ole, rakennuttaja tai muu, joka ohjaa tai valvoo kahden tai useamman työnantajan toimintaa yhteisellä rakennustyömaalla. Ilmoitus on tehtävä jokaisesta työmaasta, joka on tarkoitettu kestäämään kauemmin kuin kuukauden ja jolla itsenäiset työnsuorittajat mukaan lukien työskentelee yhteensä vähintään kymmenen henkilöä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Helsingissä 16 päivänä lokakuuta 1992

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Työministeri *Ilkka Kanerva*

1.

Laki

työturvallisuuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 28 päivänä kesäkuuta 1958 annetun työturvallisuuslain (299/58) 6 §:n 2 momentti, 7 §:n 1 ja 2 momentti, 18 §:n edellä oleva väliotsikko, 18 §:n 2 momentti ja 49 §:n 1 momentti, niistä 6 §:n 2 momentti sellaisena kuin se on 16 päivänä tammikuuta 1987 annetussa laissa (27/87), sekä

lisätään 6 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna viimeksi mainitulla lailla ja 17 päivänä syyskuuta 1976 annetulla lailla (789/76), uusi 3 ja 4 momentti sekä lakiin uusi 43 a §:n edellä oleva väliotsikko ja uusi 43 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

Suunnittelijan velvollisuudesta noudattaa tätä lakia on säädetty 40 b §:ssä.

Suunnittelijan velvollisuudesta noudattaa tätä lakia *säädetään* 40 b §:ssä ja lisäksi rakentamisen osalta 43 a §:ssä.

Rakennuttajan tai muun, joka ohjaa tai valvoo kahden tai useamman työnantajan toimintaa yhteisellä rakennustyömaalla, velvollisuudesta noudattaa tätä lakia säädetään 43 a §:n 2 ja 4 momentissa.

Yhteisellä rakennustyömaalla korvausta vastaan työskentelevän itsenäisen työnsuorittajan velvollisuudesta noudattaa tätä lakia säädetään 43 a §:n 3—5 momentissa.

7 §

Virallisen syyttäjän tai valtion ammattientarkastajan taikka työnantajain tai työntekijäin keskusjärjestön pyynnöstä on työneuvoston ratkaistava, onko työtä pidettävä sellaisena, johon tätä lakia on sovellettava, niin myös kysymykset siitä, onko lain 4, 5 tai 6 §:ää sovellettava.

Ammattientarkastajan on, milloin asianosainen sitä vaatii, saatettava 1 momentissa mainittu kysymys työneuvoston ratkaistavaksi, jollei asiaa muuten ole pidettävä ilmeisen selvänä.

7 §

Virallisen syyttäjän tai asianomaisen työsuojeluviranomaisen taikka työnantajien tai työntekijöiden keskusjärjestöjen pyynnöstä on työneuvoston ratkaistava, onko työtä pidettävä sellaisena, johon tätä lakia on sovellettava, niin myös kysymykset siitä, onko lain 4, 5 tai 6 §:ää sovellettava.

Työsuojeluviranomaisen on, milloin asianosainen sitä vaatii, saatettava 1 momentissa mainittu kysymys työneuvoston ratkaistavaksi, jollei asiaa muuten ole pidettävä ilmeisen selvänä.

Melu, tärinä ja ilmanpaine

Melu, tärinä ja paine

18 §

Samoin on tarpeellisiin suojelutoimenpiteisiin ryhdyttävä, kun työtä suoritetaan sellaisen ilmanpaineen alaisena, josta työntekijän tervey-

Samoin on tarpeellisiin suojelutoimenpiteisiin ryhdyttävä, kun työtä suoritetaan sellaisen *paineen* alaisena, josta työntekijän terveydelle

Voimassa oleva laki

Ehdotus

delle saattaa aiheutua haittaa, tai kun työntekijä joutuu työskentelemään olosuhteissa, joissa ilmanpaine saattaa huomattavasti vaihdella.

saattaa aiheutua haittaa, tai kun työntekijä joutuu työskentelemään olosuhteissa, joissa paine saattaa huomattavasti vaihdella.

Rakentamista koskevia lisävelvoitteita

43 a §

Edellä 40 b §:ssä tarkoitettussa rakentamista koskevassa suunnitelmassa on tarpeellisessa laajuudessa otettava huomioon myös sitä toteuttavien työntekijöiden terveys ja turvallisuus.

Jos yhteisellä rakennustyömaalla toimivista työnantajista kukaan ei ole pääurakoitsijan asemassa, on rakennuttaja tai muu, joka ohjaa tai valvoo rakennushanketta, velvollinen huolehtimaan turvallisuuden ja terveyden kannalta tarpeellisesta yleisjohdosta ja osapuolten välisestä yhteistoiminnasta, toimintojen yhteensovittamisesta sekä työmaa-alueen yleisestä siisteydestä ja järjestyksestä.

Yhteisellä rakennustyömaalla korvausta vastaan työskentelevän itsenäisen työnsuorittajan tulee noudattaa tämän lain säännöksiä ja sen nojalla annettuja määräyksiä työntekijän pätevyydestä, työssä käytettävistä koneista, laitteista ja välineistä, työmenetelmistä sekä vaarallisten aineiden käsittelystä ja säilyttämisestä.

Rakentamisessa työnantajan sekä 6 §:n 2—4 momentissa tarkoitettujen on huolehdittava lisäksi siitä, ettei työstä aiheudu vaaraa työmaalla työskenteleville eikä muillekaan työn vaikutuspiirissä oleville henkilöille.

Rakentamisessa työnantajan, työntekijäin ja itsenäisen työnsuorittajan on yhteistoiminnassa pyrittävä ylläpitämään ja tehostamaan työturvallisuutta työpaikalla.

49 §

Työnantajaa taikka 4—6 §:ssä tarkoitettua henkilöä, joka rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettuja määräyksiä, rangaistakoon sakolla tai, jos asianhaarat ovat raskauttavat, vankeudella enintään kuudeksi kuukaudeksi, jollei siitä muualla laissa ole ankarampaa rangaistusta säädetty.

49 §

Työnantaja taikka 4—6 §:ssä tarkoitettu henkilö, joka rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä, on tuomitettava työturvallisuusrikkomuksesta sakkoon tai, jos asianhaarat ovat raskauttavat, vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .

2.

Laki

työsuojelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeluasioissa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan työsuojelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeluasioissa 16 päivänä helmikuuta 1973 annetun lain (131/73) 4 §:n 1 momentin 6 kohta, sellaisena kuin se on 16 päivänä tammikuuta 1987 annetussa laissa (29/87), sekä

lisätään 16 §:ään uusi 3 momentti ja 21 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

Tarkastuksen tai tutkimuksen toimittajalla on oikeus:

6) saada asettamassaan kohtuullisessa määräjassa valvontaa varten tarpeellisia tietoja työnantajalta ja työturvallisuuslain 6 §:n 1 momentissa tarkoitetuilta henkilöiltä sekä suullisesti että kirjallisesti.

6) saada asettamassaan kohtuullisessa määräjassa valvontaa varten tarpeellisia tietoja työnantajalta, työturvallisuuslain 6 §:n 4 momentissa tarkoitettulta itsenäiseltä työnsuorittajalta ja saman lain 6 §:n 1 ja 3 momentissa tarkoitetuilta henkilöiltä sekä suullisesti että kirjallisesti.

16 §

Tässä pykälässä tarkoitettu kielto voidaan kohdistaa myös työturvallisuuslain 6 §:n 4 momentissa tarkoitettuun itsenäiseen työnsuorittajaan.

21 §

Yhteisellä rakennustyömaalla tehtävästä työstä alkamisilmoituksen tekee pääurakoitsija tai, mikäli sellaista ei ole, rakennuttaja tai muu, joka ohjaa tai valvoo kahden tai useamman työnantajan toimintaa yhteisellä rakennustyömaalla. Ilmoitus on tehtävä jokaisesta työmaasta, joka on tarkoitettu kestäväksi kauemmin kuin kuukauden ja jolla itsenäiset työnsuorittajat mukaan lukien työskentelee yhteensä vähintään kymmenen henkilöä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .